СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 222. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 24. вересня, 1926.

VOL. XXXIV. No. 222. Jersey City, N. J., Friday, September 24. 1926. THREE CENTS

ПРОГИБІЦІЙНИЙ УРЯД БУДЕ НАЙМАТИ ЛИШЕНЬ ЗОВСІМ ТВЕРЕЗИХ ЛЮДИЙ

ВАШИНГТОН, 22. вересня. — Федеральний прогибіційний уряд оповіщує, що на будуче урядниками до виконування прогибіції можуть ставати лишень люди, які зовсім здержуються від алькоголічних напитків.

Всіх людий, які тепер є урядниками сеї частини федеральної служби, з які час від часу позваляють собі на чарку, будуть відправлені з уряду.

МІСТО МІЯМІ ВІДКЛИКАЄТЬСЯ ДО ЦІЛОГО КРАЮ.

МІЯМІ, Флорида 22. вересня. — Місто Міямі, знищене гураганом, відноситься нині з публичною відозвою до цілого краю і в ній просить помогти йому відбудуватися.

Червоний Хрест заявляє, що на саму підмогу для потерпівших потреба що найменче 4 міліони долярів.

Місто Міямі мусить відбудувати 5,000 домів. Воно потребує тепер сотки шпитальних послужниць. До міста довозять поміж 5 великих кораблів.

Уряд заявляє, що пошести тифу нема що боятися.

ЧИ ВЯЗНИЦЯ НА ХЛІБІ И ВОДІ ЖОРСТОКА?

АРЛИНГТОН, Небраска, 22. вересня. — Федеральний суддя Брайент почав від якогось часу накладати на тих, що нарушують прогибіційний закон, кару вязниці з тим, що вони мають відбути кару на голій воді й хлібі. Проти сього рода кари сейсейчас піднялася буря протестів; говорили, що се кара жорстока, а тим самим не дозволена конституцією краю.

Щоби переконатися на власній особі, чи справді того рода кара є жорстока, суддя, хоча йому 75 літ життя, засудив себе самого на 5 днів такої вязниці. На основі власного досвіду він признає, що кара є тяжка, але не жорстока.

ПРОЦЕС ПРОТИ УРЯДНИКА.

ВЕСТ ПАМ БІЧ, Флорида, 22. вересня. — Велика лава присяжних суддів постановила нині поставити перед суд Ернеста Амоса, стейтового контролюра, за те, що він не сповнив своїх урядових обовязків і через те довів кілька банків сього стейту до руїни.

МЕКСИКАНСЬКИЙ ПОСОЛ ПЯТНУЄ МЕКСИКАНСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО.

МЕКСИКО, 22. вересня. — В мексиканськім конгресі виголосив посол Рікардо Тревіно острy промову проти мексиканського духовенства. Закидав він духовенству, що воно змовлялося з американськими банкирами проти цілости мексиканської держави, щоби лишень посадити на чоло Мексика назадників. Він показував на факт, що на короткий час перед зарядженем бойкоту мексиканськими епископами подібний бойкот проти Мексика проголосили американські банкири.

Подібну промову виголосив посол Альфредо Ромо, котрий заявив, що незаможні кляси мексиканського народу готові на всякі жертви, щоби лишень не допустити до повороту церкви до влади.

Сі промови виголошено з нагоди предложення петиції мексиканських священиків до конгресу. Коли справу положено на денний порядок, проти предложення петиції піднялася сейчас страшна буря протестів. Посли говорили, що петиція не повинна бути брана під увагу, бо її підписали священики, які не є горожанами Мексика, і які тим самим не мають права сповнити в Мексику своїх обовязків.

НОВІ АРЕШТОВАННЯ ЗА ПІДКЛАДАННЯ БОМБ У ПАСЕЇСЬКІМ СТРАЙКУ.

ПАСЕЇК, Ню Джерзі, 22. вересня. — Поліція арештувала нині знова двох людий, яким вона закидає причетність до підкладання бомб під доми страйколомів у тишких фабриках.

Рівночасно полиція хвалиться, що 5 страйкарів, арештованих під сим закидом попередно, вже призналися до поповненого злочину.

Поліція каже також, що нині хтось підложив нову бомбу під дім під числом 192. на Дивижен Евеню. Бомба вибухла, але не зробила великої шкоди.

ПРИЧИНА НЕДУГИ РАКА ЩЕ НЕВІДОМА.

ЛЕЙК МОГОНК, Н. Й., 22. вересня. — На відбуваючихся тут зборах Американського Товариства для Здержання Рака, відбувалася цікава дискусія над сею недугою.

З дискусії видно було, що справдішна причина недуги з усякою певностю ще не відома. Одні говорили, що причина недуги дідична, себто переходить з родичів на дітий, другі відкидали сю теорію, а говорили, що причиною є перед; що ніщі відносили сюру думку, що рак се вислід загального паніщі відносили сюру думку, що рак се вислід загального паразита в тілі, але й ся думка не находила богато прихильників.

Остаточно лікарі мусіли признати, що хороба мимо кошторисних зусиль відкрити її причини ще не розсліджена як слід та потребує ще богато праці й коштів, поки люди зможуть її взяти в карби.

АСЕКУРАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО НЕ ВІДПОВІДАЄ ЗА ВСІ ВЧИНКИ АГЕНТА.

НЬЮ ЙОРК. 21. вересня. — Перед висшим судом у Бруклині відбулася розправа проти асекураційного підприємства Метрополитен, яке позвала пані А. Андерсон за 100,000 долярів відшкодования за те, що агент сього підприємства Гарі Золотов хотів її насильно поцілувати. Суд признав, що підприємство не відповідає за такі поступки свого агента, які він робить в границях свого кругом діланія. Золотов дістав на другій розправі 60 днів вязниці.

КАТАСТРОФА ФОНКА ВИКЛИКАЛА ВЕЛИКИЙ ЖАЛЬ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 21. вересня. — В тім часі, коли всі були заінтересовані тим, коли надійде вістка, що капітан Фонк вийхав через море аеропланом Сікорського до Парижа, наднесли телеграми страшну вість про катастрофу. Вся Франція покрилася з того приводу жалобою, висилаючи нещаслівий рідні погибших вислови співчуття цілої нації.

НОВА МИРОВА КОНФЕРЕНЦІЯ.

ЖЕНЕВА, 21. вересня. Розоружна Комісій Ліги Націй поставила резолюцію, щоби перед кінцем слідуючого літа скликати мирову конференцію.

ТАКОЖ ЦІКАВИЙ ЗВОРОТ.

БУДАПЕШТ, 21. вересня. — Лідер мадярських фашистів М. Гомбош заявив на мітингу фашистів в Уйпешт, що Угорщина повинна відвернутися вже раз від гнилого заходу, а шукати орієнтації на Балкані. Бо, каже він, захід не дав нам нічого доброго, хиба обтяте волосся для жінок, короткі спідниці і неморальність.

ПЕРЕД ПРОЦЕСОМ ШВАРЦБАРТА.

Комітет жидівських делегацій у Парижі переслав до преси великий комунікат про погроми на Україні. Ще до кінця серпня вийшла його заходом книжка з різними даними про погроми, спричинені нібито військами У. Н. Р. (в книжці подається всюди: Петлюри). В книжці буде також справозданне комісій для провірки тих погромів. Публікація ця вийде одночасно у французькій, англійській і німецькій мові.

ЗВЯЗОК ПОМІЖ УКРАЇНСЬКИМИ ТА АМЕРИКАНСЬКИМИ ВЧИТЕЛЯМИ.

Відомий американський педагог, письменник Кляджен надіслав листа, вітаючи в імени вчителів американської робітничої школи київське вчительство.

В листі Кляджен сповіщає про тяжкий стан американських учителів та цікавиться успіхами радянських педагогів.

Кляджен пропонує налагодити постійний звязок поміж американськими та українськими вчителями.

СВЯЩЕНИК ДОНОЩИКОМ ПОЛЬСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ.

„Діло" з 2. вересня т. р. оголошує два документи, які можна уважати клясичними для характеристики ролі деяких українських священиків у відношенню до польської влади.

Парох Потока в бережанському повіті. Роман Берест має у своїй парохії латинника Івана Огородника, який є доносчиком польської поліції і між иншим робить донос на Береста. У відповідь на це Берест доносить на Огородника, що той, як заступник вийта, укривав хлопців перед військовим побором, підмовляв людей не платити податків і т. д. Оправдуючись перед закидом агітації за українською школою, Берест представляє себе як чоловіка вихованого на польських взірцях і впливах, а коли виясновав людям міністеріяльний закон про шкільництво, то лиш з морального примусу, бо „хлопи" напятнували його як зрадника і хруня.

У своїй ревности доносчика Берест ривалізує з Огородником, закидуючи, що Огородник не вміє сповняти завдань доносчика, бо, сідячи за Грицем Лихолатом, наробив непотрібного галасу і тим унеможливив дальше слідство, підчас коли він, Берест, вивідався довірочно від Лихолата про спосіб ведення кореспонденцій і досилок львівських комунистів з заграницею і ці відомости переслав через дефензиву до Львова.

„Діло" замічає до цего, що Гриць Лихолат, бувший голова читальні „Просвіти", який через доноси просидів 10 місяців у тюрмі і там набавився сухіт, до смерти уважав Береста своїм найкращим товаришем, а по смерти Берест похоронив його на почесним місци, виголошуючи патріотичну промову.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ МУЗЕЙ.

В минувшому році зорганізовано в Київі Всеукраїнський Торговельний Музей. Комісаріят Торговлі, що є фундатором цього музею, рішив на послідній нараді збільшити головно відділи крамних зразків та економічний відділ. Послідний відділ буде розробляти справу кредиту, тарифу, транспорту та коньюктури ринку. Окрім цього буде вестися і науково-дослідна робота через організацію низки курсів та семинарів.

Екскурсії до Музею в цьому році відбувались досить часто.

ЦИФРИ З УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО ГОСПОДАРСТВА.

Населення України в 1925—6 р. перевишає довоєнну чисельність на 4%. Нар.-господ. продукція дійшла 91% довоєнної. Народні доходи рівні 79%, скількість товарів 72%, бюджет 55%, і кредит 32% довоєнних чисел.

Зріст нар. господ. продукції доходить в 1925—26 р. до 36%, індустрія збільшилася о 61%.

В ріжні підприємства вложено в біж. році поверх 330 міл. карб. Урожай цього року на Україні підраховують приблизно в 1 мілярд 78 мил. пудів.

САМОВБИЙСТВО БЕЗРОБІТНОГО ІНЖИНІРА.

Біля дванайцятої години в ночі жителів одного з берлінських передмість стрівожив нагальний взрив, такий сильний, що затряслися доми в широкому промірі. Зразу думали, що се динамітовий замах на сусідній залізничій лінії, тож поліція оглядула насамперед залізничий шлях, та не могла найти місця взриву. Аж над ранком найшли місце взриву, а заразом попали на пірвані останки мущини. Тіло було в ямі, глибокій на три четвертині метра й на півтора метра широкій. Руки й голова цеї людини були далеко в лісі. Інші части його тіла порозкидувало в промінні 500 метрів. Вкінці вдалося стверднти, що це тіло безробітнього інжинірa з Гановеру. Не міг найти роботи і відібрав собі життя при помочі динаміту. Здається, що самовбийник сів на динаміт і льонтом привів до взриву. Щойно, коли вже найшли тіло, один із комісарів одержав лист, в якому самовбийник подає причини самовбивства та вказує місце, де можна найти його тіло.

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЛИТЕНЬ ВАСИЛЬ ДЗЮБА.

„Селянська Правда" що виходить в Умані, на Київщині, доносить про українського велитня Василя Дзюбу. Дзюба походить з селянської родини з села Тарнави на Уманщині. Тепер має 25 літ і є високий на 3 аршини і 4 цалі, важить 457 фунтів і має величезну силу. Від часу до часу виступає на сцені, змагаючися з ріжними борцями.

МУЗЕЙНЕ МІСТЕЧКО В ПЕЧЕРСЬКІЙ ЛАВРІ.

Президія окрвиконкому постановила передати так зв. горішню частину київо-печерської Лаври Наркомосу, де буде музейне містечко, а другу частину — долішню — для робітничого містечка.

ЗА ПАЛЕННЯ ПАНСЬКИХ ДВОРІВ.

У Вильні відбулася на днях розправа проти 40 мешканців з дзесинницького пов. за спалення 16 польських панських дворів. Провідника цеї акції Молотивнікова засуджено на 9 літ, братів Олехівців по 12 літ тяжкої вязниці, Юркевича і Мірова по 1 з половиною, а 22 иших по 1 року вязниці.

ЦІЛКОМ ЛІКВІДУВАЛИ НЕПИСЬМЕННІСТЬ.

Селяни с. Топчівки, Ольшевського району цього року навчального цілком ліквідували неписьменність. В селі налічується 157 дворів, а людности 755 чоловіка.

ВІДГОМІН ТРАВНЕВИХ ПОДІЙ.

У Львові розпочався процес проти 13 осіб за те, що в часі маршу Пілсудського на Варшаву вони мали підмовляти до заворушень у Львові.

РОЗПОЧАЛАСЯ ЕВАКУАЦІЯ НАДРЕНІ.

БЕРЛІН, 22. вересня. — По відїзді німецького міністра заграничних справ Штреземана з Женеви і по його розмові з Бріяндом розпочала Франція виповнение своєї окупаційної армії з надренської провінції. З Кобленц подають, що вже відійшли на французьку територію перші баталіони. До кінця сего місяця вийде яких 7,000 французьких жовнірів. Цей крок вважають загально початком цілковитого висунення французької армії з Надренії.

Без сумніву і цей початок улекшить Штреземанові його положение в кабінеті міністрів і в парляменті, бо націоналістична німецька преса дуже остро його атакує за угоду з Бріяндом і за економічне поневолення Німеччини в користь Франції. В Берліні конферує заразом французький фінансовий експерт Парменті з генеральним агентом Паркером Гільбертом в справі продажі залізничих бондів, яких вартість виносить 500,000,000 марок і які зложені в державній касі.

ФРАНЦУЗИ ДАЮТЬ ЛЕКЦІЮ ШТРЕЗЕМАНОВИ.

ПАРИЖ, 22. вересня. — Ціла французька преса розписалася дуже широко про інтервю Швреземана, перед його виїздом з Женеви. В тім інтервю зазначив Штреземан, що окупація Надренії не має ніякого оправдання, коли Німеччина опинилася в Лізді Націй. Він піднс далі, що Німеччина в нічому не завинила катастрофі з 1914 року. Цей послідний пункт найбільше огірчив Французів і вони радять Штреземанови, щоби він був більше дипльоматичний в своїх висказах, бо в противному разі Франція буде мусіла бути дуже осторожна в дальших пертрактаціях з Німеччиною.

ГІБЗОН КРИТИКУЄ СУБКОМІТЕТ РОЗОРУЖНОЇ КОМІСІЇ.

ЖЕНЕВА, 22. вересня. — Американський делегат до підготовчої розоружної комісії, Гаф Гібзон, який є заразом американським послом в Швайцарії, піддав на засіданню розоружної комісії острій критиці діяльність військової комісії, яка тільки спинює иншу приготовчу акцію до розоружної конференції, бо бере під увагу політичні і економічні квестії. Супроти цего Гібзон постанив резолюцію, щоби ті справи вилімінувати з обсягу компетенції субкомісії, а вирішувати їх на пленумі підготовчої розоружної конференції, бо тоді і меншости, які не заступлені в субкомісії, будуть могли висказати опінію в тих так важних квестіях.

Резолюція, яку попер англійський представник лорд Сесил і другі, зістала принята.

НЕ ЗНАТИ, ЧИ ПОПОВНИВ САМОВБИЙСТВО, ЧИ ПЕРЕПЛИВАЄ КАНАЛ.

КАП ГРІ НЕ, Франція, 22. вересня. — Молодий чорнявий мущина кинувся в воду і зник в мори оставивши убранне на березі. Коли розпукали убранне, побачили картку, на якій було виписане імя. Називався він Люї Декляра Родріґ, літ 26, родом з Еспанії. На картці зазначено, що він рішився або згинути на мори або переплисти Англійський канал сам о власних силах, без всякої помочі.

Люде думають, що він хотів поповнити самовбийство і вишукав такий спосіб закінчення з життем.

СКІЛЬКИ АВТОМОБІЛІВ В ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 22. вересня. — Після послідного обчислення Франція має понад 800.000 автомобілів. За рік зросло число автомобілів о 80.000. Не є це богато, бо минулого року річний зріст виносив 146.000 автомобілів.

КОРОЛЬ ІРАКУ ОГЛЯДАВ ЛІГУ.

ЖЕНЕВА, 22. вересня.—Король Іраку Фейзаль оглядав Галю Реформації і прислухувався нарадам Ліги. Він заявив, що має повну надію, що Ірак буде допущений на слідуючий рік до Ліги Націй. Коли питали його, яке він виносить враження з засідання Ліги, він заявив, що це нічого собі, гарний театр.

СКІЛЬКИ НАЛЕЖИТЬ В НІМЕЧЧИНІ ДО ЮНІ.

ЖЕНЕВА, 22. вересня. — Міжнародне Бюро праці подає, що німецька робітнича юнія обнимає 127 міст, в яких має свої офіси, 696 бібліотек та має 4,156.451 членів, між якими є 751.585 жінок.

МАЛПА ПРОДАЄ ТИКЕТИ.

ЛОНДОН, 22. вересня. — Молода малпа втікла з клітки з Хрустальної Палати і зайшла до будинку, в якій продавав клерк залізничі тикети. Клерк настрашився та побіг до стації, щоби забрали собі непрошеного гостя. А малпа тимчасом сіла собі на крісло і продавала тикети. Коли надійшов хтось з присутних і хотів купити тикет, мофнувся налякний взад, коли побачив в вікні малпу. Але малпа нічого собі з того не робила, витягнула тикет, перестемпльовала його зубами і кинула за чоловіком, і не тільки що не жадала заплати за тикет, але кинула ще з тикетом вслід жменю ніклів. Урядованє її довго одначе не тревало, бо прийшов експерт з звіринця і гарно забрав її знова до клітки.

Кортоталте з нами!

ТЕПЕР БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ ПРИЙМАЄСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС!

Кортоталте з нами.

ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС

ФРАНКО І ПАНАХИДИ

Воно прикре і понижаюче не тільки для нас самих, але й для самої памяти Франка, що ми змушені забрати слово ще й в тій справі. Але годі. Коли вже чистимо хату, так виметім все сміття. Коли хочемо бути щирими й отвертими, так не закриваймо того лиха, що злучене й з тою справою. А справа та виглядає ось як:

Нікому навіть на думку не приходило, що треба нам обовязково відправляти панахиди за Івана Франка. Обеднанне видало відозву в справі пошановання памяти Франка, але не накидувало нікому способу, в який треба святкувати десятилітну річницю смерти нашого ґенія. І люде наші взялися до відсвяткування памяти Франка ріжно. Одні, особливо по великих містах, давали і дають величаві концерти і академії, другі скликають святочні збори а то навіть і віча, инші дають представлення получені з відчитом про Франка, а инші звеличали його память скромною панахидою та теплими словами, які виголосив сам священик про Франка в церкві. Те послідне відбулося головно по таких місцевостях, в яких нема навіть можности відсвяткувати память Франка в инший спосіб, бо й люде там не такі свідомі і громада не велика.

І було би собі воно так ішло спокійно далі, якби не нагінка на Франка з боку епископа д-ра Богачевського і редактора „Америки" д-ра Назарука. Вони то розпочали ту нагінку, коли ще ніхто навіть панахид за Франка не правив. А нагінкою тою хотіли вони вигнати духа Франка не тільки з української католицької церкви, але й з душі українського народа в Америці. Вони виступили проти поширення культу Франка, проти цего, щоби часом не запалилися наші серця високими ідеями, якими переповнені твори Франка. І хоч Обеднанне не мішалося в церковні справи, ход не накликувало до панахид, або до ширення культу Франка в церкві, епископ Богачевський враз з д-ром Назаруком накинулися на Обеднанне і відмовили йому права заряджувати поширенне такого культу серед нашого народа. Вони домагалися, щоби ті священики, які входять до управи Обєднання, відкликали свої підписи з відозви Обеднання в справі святковання памяти Франка, хоч священики, які входять до уряду Обеднання, не виступають в Обеднанню як заступники духовенства, як заступники певного стану чи кляси, а тільки як заступники українського народа в Америці, як заступники тих товариств, яких делеґати їх на той уряд покликали. В Обєднанню ті священики не заступають дієцезії ні епископа, ні не заступають ніякої релігії, а тільки національні інтереси українського народу. Ніхто від них не вимагає цего, щоби вони робили щось проти своєї церкви, бо Обеднанне до релігійних справ не мішається, але не можуть і не могли вони піти проти переконань, вірувань і ідеалу тих, що їх на той уряд вибирали. В данім випадку склалося так, що кромі одної одиниці явної а другої мабуть дещо закритої всі другі священики-урядники Обеднання не тільки що вірно обстали при ідеалі своїх виборців, але мали відвагу заявити, що вірування, переконання і ідеали виборців є заразом їх власними віруваннями й ідеалами. І по тій причині своїх підписів зпід відозви в справі святкування памяти Франка не цофнули.

Хоч нагінка на Франка і на тих священиків, що заявилися з Обеднаннем за святкованнем памяти Франка, велася з початку потаемно і на ширший світ не виходила, то все таки вона не укрилася, бо др. Назарук мусів її піднести в „Америці", щоби відірвати членів „Провидіння" від участи в тім національнім святі. Там то посипався цілий ряд лайливих статтей, в яких відмовляється Франкови ґеніяльности і лається його як атеїста і нищителя віри і церкви.

І що сталося? Епископ Богачевський і др. Назарук стоять тепер перед тим фактом, що бунтується проти них їх власний нарід, самі найвірнійші сини церкви. І бунтуються в той спосіб в своїй душі і в своїм серцю, що шукають самі в своїй церкві такої нагоди, яка була би відплатою за ту зневагу, яку кинув на память Франка сам князь церкви. І тому вони домагаються тепер панахиди за Франка. Вони домагаються тої панахиди ще й тому, що в їх побожнім християнськім звичаю і натурі лежить те переконанне, що померших, особливо добрих людей, а навіть і злих треба поминати панахидою; і річ природна, що вони не годні зрозуміти, чому не можна їм помянути панахидою Івана Франка, себто того, що стільки добра зробив для українського народу, що все, що тільки в життю мав, віддав тому народови на услуги.

Але панахиду мусить правити священик. І тут тепер заходить питанне щодо цего, як поставиться до цеї справи священство. Це є пробний камінь, який треба буде українському католицькому священству в Америці розбити. По правді, не було би що розбивати, бож навіть в Галичині, в царстві Польщі і конкордату, правлять священики панахиди за Франка, але в нас в Америці, на жаль, священство виглядає на більш стерроризоване як те, що живе під конкордатом. І воно дуже часто вже навіть тіни своєї боїться, особливо тепер, коли воно розбите, коли нема між ним ніякої лучности та виміни гадок, коли ніхто не знає, що робити і як поступати. Тому може знайдуться і такі, що будуть боятися правити панахиду за Франка. Нам о те властиво не ходить, бо ми не заряджували панахиди і до них нікого не змушували, але коли нарід церковний домагається панахиди і хоче в той спосіб пошанувати память Франка, думаемо, що він має право цего домагатися. І нема сумніву, що в разі відмови панахиди повстане пропасть між духовенством і народом і тою церквою, яка відмовляє віддання пошани тому, що є найдорозшим нашому серцю. Вкінци панахида є ще пробним каменем для совісти і переконання самих українських католицьких священиків. Варта би пізнати, яке у них правдиве обличчя, як і вони цінять і шанують Франка. Бо може крім епископа Богачевського і д-ра Назарука є ще й другі, закриті вороги поширювання культу Івана Франка.

ЧОЛОВІК ПРОСВІЧЕНИЙ, АЛЕ БЕЗХАРАКТЕРНИЙ, Є ШКІДЛИВИЙ ТОМУ, ЩО УЖИВАЄ НА ЗЛО ТИХ СРЕДСТВ, КОТРИМИ РОЗПОРЯДЖАЄ. ЧОЛОВІК ХАРАКТЕРНИЙ, АЛЕ НЕОБРАЗОВАНИЙ, Є ШКІДЛИВИЙ ТОМУ, ЩО МИМО ДОБРИХ НАМІРІВ ПОСТУПАЄ ДУЖЕ ЧАСТО КРИВО І ПСУЄ ВСЮ СПРАВУ.

Антін Крушельницький.

Поема Франка: Іван Вишенський

„Іван Вишенський"—се поема звязана з іменем одної з визначнійших постатий другої половини XVI. і початку XVIII. в. на Україні, з Іваном Вишенським, одним з найвизначнійших полемістів в обороні православя проти унії.

Зміст поеми такий:

На горі Афоні проживає довший час монах Іван Вишенський. Він перейшов уже всі ступіні аскетизму і врешті хотів наблизитися до ідеалу аскетизи; його спускають у виковану в високій скалі пустельку печеру, відправивши над ним попереду панахиду; — він став неначе мерцем за життя.

В своїй печері думав він утекти перед життєм, тимчасом життє шле за ним своїх висланників: важкі думи, що ведуть його до сумнівів і до зневіри. Колиж врешті залітають до його печері білі платочки вишневого цвіту, в душі старця Івана родяться спомини з України. Та він бороniться проти них. Про те, які вони були сильні, свідчить привид контушів козацьких у барці, на морі.

Та се не був привид. Се справді приїхали висланники з України благати його, щоби, під сю грізну пору боротьби, вернув на Україну і живим словом загрів борців. Хоч як сильна була покуса, Вишенський поборов її і не дав висланникам з України ніякої відповіди. І коли вже любий український голос утих на скалі над печерою — новий роздор у душі Вишенського. Він починає розуміти, що той, хто замісць стати в першому ряді борців і причинитися до великої побіди, — втікає перед світом і зачиняється перед рідними у печері, — той не спасає свою душу, але діяволови служить, майстрови гордощів, що Богу бути рівним бажав:

„Аджеж за всі душі тії,
що там впадуть у зневірі,
а тиб піддержав їх — в тебе
Бог рахунку зажадав".

Коли нарешті побачив, як відпливає барка з України, кричить з усієї сили, щоб спинити її, врешті попадає в екстазу, благає Розпятого о чудо, щоб завернув противним вітром сю барку, вкінци почуває в собі міць чуда —

і він радісно піднявся
і перехрестився тричі
і благословив промінний
шлях, що скісно в море йшов.

Він нічого вже не бачив,
тільки шлях той золотистий
і ту барку ген на морі, —
і ступив — і тихо щез.

А в печері пустельницькій
тільки білий хрест лишився,
мов скелет всіх мрій, ілюзій, —
і невпинний моря шум.

Герой поеми.

Герой поеми Іван Вишенський, історична особа. Він родився коло року 1550. Маючи коло 30 літ, покинув світ і пішов на Афон, тут перейшов усі ступіні монашого життя, звідси висилає свої огнисті послання на Русь в обороні православя. В початку 1605 року він вибирається на Русь, але не оправдав надій, покладаних на нього; коли його політичні послання загрівали з далеку до боротьби, то проповідь аскетизму після повороту на Україну не припала нікому до смаку. І він сам почав тужити за аскетичним життем на Афоні. Він і вертає туди.

Про причини його повороту на Афон пише Франко ось що: „До Афона тягли його ідеали „жесточайшого безмолвія", бажанне дійти до найвисшого ступня аскетизму, а може горяча віра в те, що жертвою свого власного життя, своєї діяльности і свого серця він зможе окупити побіду православя в рідному краї. Як велика і важка була се жертва, яка горяча любов до рідного краю, для „моей любимое Руси", розгорілася в душі нашого автора по тій подорожі помимо всіх зазнаних розчаровань і прикростий, се бачимо з тої любости, з якою він в одному з пізнійших своїх творів вичислює місця і сторони, котрі відвідав підчас подорожі, і з того тричі висказаного бажання — ще раз прийти на Русь, котре около 1610 року бачимо в посланню до Иова.

„Як довго жив наш автор в печері, з котрої не було вже повороту на світ, коли і як закінчив життя, — ми не можемо сказати. Чи в приступі релігійного божевілля, гоняючись за „духами поднебесными" зі своєї печери впав у море і розбився о скали, чи заморившися постом і висушивши тіло, як скелет, попав опісля в число мощів і є ще до нині денебудь предметом почитання і культу — се все евентуальности на скілько можливі самі собою, на стілько й трудні до сконстатовання".

Поема Івана Франка як небудь звязана з визначною історичною постаттю, вибором мотиву і політичним переведенем його не є історична поема. Своєю ідеєю вона дуже близька до думок поета, висказаних ним про суспільну працю в однім із ліричних віршів збірки: „Із днів журби".

„Суспільна праця одна лиш може заповнить життє людини, бо вона одна всіх сил, всім дум, чуття стремлінь людини жадає, їх вичерпує до дна".

„Що поза сею працею, то гріш
змарнований, то манівці заблудніі,
що запровадять швидше, чи пізніш,
чи в самолюства омути брудніі,
чи в нігілізм, чи то в містичну мглу,
що дійсними вважа лиш власні мрії,
а мрією — природу й жизнь цілу".

Для зазначення цього надавалася постать Вишенського якраз найкраще: Людина, якої огнисті слова тисячі до боротьби загрівали, людина повна життя, а з другої сторони змагання осягти вершок аскетизму — життє в пустельничій печері, — се такі два великі контрасти, що не дивуватися, коли на них спинився дух поета життя й боротьби.

Як уже в змісті зазначено, поема ділиться на три части. Найбільш інтересні дві останні: роздор у душі Вишенського під впливом висланників вішнього світа, павука, мухи і білих платків вишневого цвіту і і зневіра його в спасенне душі аскета під впливом гостини козацьких висланників з України.

Зачинений у своїй печері, Вишенський радіє своїм спокоєм.

„Се мій світ. Усе змінчиве
щезло геть. Затихли крики,
гомін бою житевого
тут мене не долетить.

Щезло все дрібне, болюще,
що чутте в душі ворушить
і увагу відвертає
від найвисшого єства.

Полишилось лиш постійне,
супокійне і величне —
про постійне і величне
думать тут, душе моя".

Та спокій його не трівав довго. Павук, що заснував сітку і зловив муху в неї, дає почин до повороту світових думок в пустельницьку печеру. Зразу слабі, під впливом бурі, темряви, а відтак соняшного світла, вони доводять душу аскета просто до богохульства з точки християнського погляду. Під впливом тучі і пітьми думає Вишенський:

„Бачилось, земля завмерла,
вимерли всі люди в світі,
я один лишивсь останій
у страховищах отих.
Бачилось, і Бог у небі
вмер, один лиш чорний демон
тепер паном у вселенній
і гуляє і реве".

А вистарчило, щоб ранішне сонце пітьму прогнало, — теплота огріла тіло і душа воскресла в тілі, віднайшла свого Бога, і молитву віднайшла.

Се тепло — воно за хвилю
в мертвім тілі творить душу,
у душі тій родить віру, —
вицвіт віри тої — Бог...

Чом не можна би подумать,
що душа і її віра
і сам Бог, то тільки витвір
тої дрібки теплоти?

Ось такі міркування приводять Вишенського до плачу. Чиж на те він тиху келію покинув, щоб аж тут у путах сумніву скінчить?

Та не тільки віру він тратить тут у печері, далеко від життя, — він пізнав головний зміст життя: жертва себе для вітчини. Хоч він відчуживсь не тільки від України, але й від життя взагалі, вистарчить дрібного платка вишневого цвіту, щоби думка полинула одна за одною на Україну; і щоб відірвати її від тої рідної землі, від свого рідного люду — він, аскет не був у силі.

Як сильне спочутте, любов рідної країни, бачимо з того, що знехтованне її (мовчанка на зазив, щоби повернув на Україну) веде Вишенського спершу до роспуки, а врешті до божевілля (божевілля екстази).

У розпуці своїй сін кличе:

І якеж ти маєш право,
черепино недобита,
про своє спасенне дбати
там, де гине міліон!

Аджеж за всі душі тії,
що там впадуть у зневірі,
а ти-б піддержав їх — в тебе
Бог рахунку зажада.

Се не божий шлях! Таж навіть
як би в рай ти так дістався,
а твій рідний край і люд твій
на загибіль би пішов,

Аджеж рай тоді для тебе
пеклом стане! Сама думка:
„Я міг їх поратувати"
тобі з неба зродить ад!

А в приступі божевілля він жадає чуда і впевнившися про нього, вискакує із своєї печери.

Поема „Іван Вишенський" — се один із красших творів із циклю індивідуальних поем Франка, — поем, в які Франко втілює свої ідеї та свої міркування про деякі життеві квестії.

ПОЗІР

ГОРА МІСТА В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Отсим повідомляеться родичів, що УКРАЇНСЬКА ШКОЛА вже розпочалася при 318 E. 72nd Street, в Українськім Народнім Домі. Наука від 5-ої вечір в ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ЧЕТВЕР кождого тижня.

Родичі, старайтесь посилати своїх дітей до Української Школи, а щоби знали свою матерну мову.

222-24 Комітет.

УВАГА! — ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.!

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

— устроює —

СПІВАЦЬКЕ ТОВАРИСТВО БОЯН В ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

В НЕДІЛЮ, 26. ВЕРЕСНЯ 1926

В УКРАЇНСЬКІМ ПАРКУ ПРИ DARK LANE, LINDEN, N. J.

Початок о год. 1.30 пополудни.

Вступ 25 центів.

Щиро запрошуємо всіх Родимців міста Елизабет, а також і з околиці. Приґравати буде знаменита орхестра. Свіжі напитки і смачні перекуски.

Прийдіть а не пожалуєте.

222 Комітет.

ПОЗІР! NEWARK, N. J. ПОЗІР!

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

— уряджує —

УКРАЇНСЬКА ГР.- КАТОЛ. ПАРОХІЯ ПРИ ЦЕРКВІ СВ. ІВ. ХРЕСТ. В НЮАРКУ

В ГАЛИ РУБАСА

(cor. Flamington & Mott Streets) долина міста

Взяти стріткару „Market".

В СУБОТУ, 25. ВЕРЕСНЯ 1926

Початок о год. 7. вечер.

Вступ 35 центів.

Всіх місцевих і з цілої околиці запрошує

222-23 Комітет.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

„SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СМІХ І ПРАВДА.

Прочитав я в „Америці", що тепер такий час настав, що хиба гумор що поможе, і заглянув я до комуністичного видавництва „Сміх і Правда". Правди там нема, а сміх хиба в тому, що нема з чого сміятися.

Польська ґазета „Америка Ехо" передрукувала кілька статтий зі соціялістичних ґазет у Варшаві, в яких написано про невдоволенне Українців під польською владою.

Аж сміх мене збирає на думку, що Поляки, які до недавна не могли найти в світі Українців, уже їх найшли.

Як так далі піде, то ще й пан др. Назарук відкриє, що в світі є Україна й Українці.

Недільна німецька ґазета „Зонтаґ Пост", подаючи після національностий спис пацієнтів у повітовім шпитали в послідним році, вичисляє, що Хорватів було 47, Чорногорців 2, Сербів 64, і так далі, а відтак „5 Ґалишенс".

Ось нам і овочі рутенської свідомости, ширеної через гетьманів, рутенських священиків, клюби інтеліґенції. В самому столичному городі гетьманату, де виблискує його булава, в шпитали 5 Ґалишенів! Побіда для орієнтації на епископа й гетьмана не аби яка!

Ага, є й побіда для Рутенців. Правда, їх поіменно не називається, але пишеться, що було 29 Чайнеменів. Редактори з Филаделфії можуть преспокійно сказати, що вони всі були охрещені Константинами, та зачислити їх всіх на рахунок наших національних добутків.

Зрештою, можнаби додати до сих добутків також 207 Ґріків. „Ґрік кетолик" а „Ґрік" не така дуже велика ріжниця. В редакції „Америки" вона не рахується.

В. Маль, Шикаґо.

ХТО РУЙНУЄ ЦЕРКВУ?

Найважнійшим коником, на котрім пан др. Назарук зі своїм епископом д-ром Богачевським взялися їздити проти нас, українських імігрантів, є закид, що нібито всі противники їх політики розбивають українську католицьку церкву.

Кілько я дописий читав у „Свободі" від ріжних людий, а ще не бачив там дописи від чоловіка, який проти української католицької церкви колинебудь у своїм життю боровся так завзято, як ще недавно боровся др. Назарук. Чи тепер лицює йому закидати другим те, що він самий робив?

Пан др. Назарук закидає другим, що вони розбивають українську католицьку церкву, але чи подумав він над тим одним, що українська католицька церква ще ніколи не мала такої шкоди, яку має тепер, коли її взявся боронити пан др. Назарук?

Чи подумав пан др. Назарук над тим, чи будує він церкву серед українського народа, накидуючи йому стару назву, яку йому накидують Поляки?

Чи будує пан др. Назарук українську католицьку церкву, кидаючи каміннем у Шевченка, Франка, як колись Жиди кидали каміннем на Ісуса Христа?

Чи будує пан др. Назарук українську католицьку церкву, коли він учить вірних сеї церкви махати головою, як проти українського народа роблять спілку-конкордат?

Чи будується церкву серед українського народа, коли героїв українського визвольної боротьби визивається хаотиками і руїнниками?

Коли українську католицьку церкву розбивають, то хто її розбиває ліпше, як не своєю політикою її провідники, др. Назарук і його вірний послушник епископ Богачевський?

Степан Терлецький.

А ЩО НА СЕ ВИ, ЯКІ УДЕРЖУЄТЕ ПАНА НАЗАРУКА?

„Америка" росписалася широкими закликами до членів Українського Народного Союза, щоби вони заборонили редакторам „Свободи" писати проти політики епископа Богачевського. Підбурював др. Назарук членів Союза, щоби вони скликували мітинґи відділів Союза й там ухвалювали протести проти політики „Свободи" та домагалися здержання дальшої полеміки проти „Америки" і д-ра Назарука. Др. Назарук навіть підшукав собі кількох Союзовців, які вислали телеґрами й листи з похвалами для його політики та з протестами проти українського національного демократичного становища „Свободи".

Та акція „Америки", д-ра Назарука й д-ра Богачевського далеко не зайшла. Прихильників рутенської політики найшлося не богато. Дуже легко було в „Америці" стати великим патріотом, великим і розумним чоловіком, батьком народа, голосом його совісти; вистарчило післати глупу телеґраму редакції „Америки"; а прецінь і на сю дешеву славу не богато наших людий найшлося. Союзовців, які станули з д-ром Назаруком і д-ром Богачевським, можна почислити на пальцях. Решта всі як один станули проти рутенської політики Богачевського, яку він нам привіз з Варшави.

Колиж тепер члени Українського Народного Союза заявилися вже в справі народної політики, то пора тепер вже й членам „Провидіння" сказати своє слово. Декотрі з них уже сказали своє слово. Але богато ще не сказало. На них тепер черга. Вони мусять промовити, бо прецінь се їх ґазета взялася боронити рутенської політики, називати наш народ Рутенцями, виступати проти Ів. Фран-

ка, вихваляти конкордат, руйнувати ратунку акцію на допомогу старому краеви. Сю газету вони удержують своїми грішми, а не Поляки, а не владика, а не др. Назарук, а не всі ті, які з неї тепер користи мають. Кликала „Америка" членів Українського Народного Союза, щоби вони сказали, чи годиться політіка „Свободи" з політикою членів Українського Народного Союза, і члени Союза сказали, що годиться. Тепер черга на членів „Провидіння" сказати, чи годиться політика „Америки" з політикою тих, які сю газету удержують.

Скажіть же тепер, члени „Провидіння", де ви стоїте. Я не кажу, щоби ви говорили, що ви стоїте там, де ми стоїмо. Я не кажу, щоби ви сказали, що стоїте проти нас. Скажіть свобідно, який ваш погляд на ті політичні справи, за які нині ведеться боротьба в Галичині й тут, на нашій імміграції. Скажіть, чи ви стоїте за те, щоби ми принимали польський конкордат? Чи ви стоїте за плюгавлюме Шевченка й Франка? Чи ви стоїте за те, щоби Поляки рішали, як нам називати свій народ?

Як стоїте за те все, то скажіть, не мовчіть. Скажіть голосно й зрозуміло. Як не скажете, то народ возьме, що ви боїтеся заняти становище, що ви не стоїте з народом, але проти нього.

М. Швець, Ню Гейвен, Конн.

—o—

ЛЮДИ ЧИ АВТОМАТИ?

Нема між нами, українськими імігрантами в Америці, чоловіка, який не знавби, що се таке автоматичний реставрант. Заходите в реставрацію, де ви не бачите вейтрів, які вам подавалиби страву, ні кухарів, які її варять. Касієр не відбирае від вас гроший, але вам гроші міняе на дрібні, на „ніклі". Возьмете собі сих ніклів у жменю, підходите до відповідних чопиків, вкидаете нікля, чи два, чи три, кільо там те коштуе, що ви хочете дістати, покрутите ручкою і маете, що бажаете, чи „сендвич", чи „пай", чи каву.

Сі автомати пригадуються мені, як я приглядаюся деяким нашим письменникам в Америці. Який погляд хочете від них дістати, можете дістати, як кинете їм у чопик відповідну скількість ніклів. Хотіли мати соціялізм, кидали ніклі, і мали соціялізм. Хотіли мати Петлюру, кидали ніклі і мали. Хотіли лайки на Петлюру, кидали ніклі, і мали лайки на Петлюру. Хотіли мати лайку на Петрушевича, кинули ніклі, і мали лайку на Петрушевича. Нині хтось захотів мати виступ проти імени України, кинули нікля, й мають з чопика автомату готову каву проти України. Треба вам виступу проти Франка, кидайте нікля. Треба проти Шевченка, давайте нікля.

Сі автомати змінюють свої погляди, як в автоматі змінюється страва. Кождого дня инча. При тім самім курку можете дістати що иншого. Де ви нині брали молоко, можете завтра дістати каву, а позавтра чоколяду. Де нині паланиці з медом, завтра макарони з перцем.

Треба признати, що автоматична реставрація добра річ для людий, яким поспішно треба наістися, бо їх пильна робота ждѣ. Автомати так яькраз на місци. Та не на місци автомати в політиці. В політиці нам треба не людий, які всякі погляди мають на продаж за відповідне число ніклів, але живих, щирих і чесних людий, які голосять свої переконання тому, бо вони в них вірують, а не тому, що їм за се платять. В народних справах нам треба людий, які за свої погляди готові всякі жертви понести, а не людий, які готові їх продати за нікля. На провідників нам треба людий вироблених переконань, а не Циганів, які на запит: „А якої ти віри, Цигане?", відповідають: „А якої вам, пане-коньку, треба?"

М. Стоколоса,
Союзовець і Січовик, Ню Йорк.

—o—

ДЕ КІНЧИТЬСЯ ЦЕРКОВНА СПРАВА, І ДЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ НАЦІОНАЛЬНА СПРАВА.

(Третій голос з кругів українського католицького духовенства).

Вже від півтора року тягнеться в Америці тайна, а від трох місяців явна боротьба, яку дехто представляе за релігійну боротьбу. Зараз на вступі сеі дописи хочу я спитатися моїх читачів, чи не насуваеться їм деколи сумнів, що се не релігійна боротьба, а національна на релігійному полі? Коли така можливість е, то я певний, що читачі згодяться зі мною, що відносини межи релігійною а національною справою ще як слід не вияснені, а з усякого баламутства, так і з сего, шкода нашому народови, а користь ворогам. В інтересі нашого народа треба належито вияснити відносини межи церквою а національною справою.

Жерѣло боротьби — в 16-тім століттю.

Теперішна боротьба зайшла через такі справи, як конкордат і целібат. Жерело сеї боротьби сягае далеко, бо аж до початків самої унії в 16. століттю. При нагоді приступлення до звязку з Римом, українська церква дістала від Риму признанне певних спеціяльних прав, яких не мали в тій церкві вірні других народів.

Що Україна дістала від Риму.

Рим признав наперед нашій церкві право мати жонате духовенство. Далі признано правo правити богослуження старою славянською мовою, досить збліженою до нашої народної мови, а не незрозумілою латиною, якої вживають в усіх церквах римської католицької церкви.

При тій нагоді загарантовано нашій церкві право певних виразних рішниць у сакраментальних справах. Миропомазання, приміром має уділяти не епископ дозрілій дитині, але священик при хрещенню, хочби й немовляти. Святої Тайни Евхаристії маеться уділяти в двох видах, а не в одному, як у латинників.

Наші церкви будовані инакше, і пристроені в середині инакше, як у латинників. Наша відправа инакша. У нас инакше значіние мають образи, а инакше значіние фігури. У нас инакше складають пальці при хресті. У нас инакше співають. У нас нема органів, а за те є церковні хори.

У нас наконець инакший календар.

Се все моглоби видаватися дрбницями, але прецінь наші люди при заключенню юнії поклали натиск на сі відрубности, бо вони з тими відрубностями від молодости зрослися і їх вважали дорогими.

Що Україна дала Римови.

За сі признання українська церква дала Римови признання догм римської церкви. Українська церква признала, що в догматичних справах, у справах самої віри, українська церква є з римською церквою одною цілостю.

Зі сього видно ясно, що юнія се була угода межи двома церквами, українською й римською. Як рівний з рівним, одна сторона давала другій, щоби щось за те дістати в заміну, після засади всякого контракту. Я даю тобі, щоби ти щось дав мені.

Церква а нація.

Чому наша церква домагалася при заключенню унії признання таких відрубних прав? Тому, бо наша церква хотіла захоавати відрубність нашого народа від сусідного, католицького народа, від польського. Значить, **у саму основу унії положено свідомість відрубности українського племени від яицького, себто український НАЦІОНАЛІЗМ.**

Се дуже добре розумів польський уряд історичної Польщі, і се добре зрозумів уряд теперішної польської республики. Кілько разів він виступае проти одної або другої відрубности української католицької церкви, то він не виступае в інтересах Риму, але передовсім в інтересах польщини: він хоче знищити видимі відрубність українського племени, яка йому не дае перевернути Українців на Поляків.

Українці добре розуміли польські наміри, і рішучо виступили проти всяких заходів Поляків затерти зовнішні рижниці межи українською католицькою церквою а польською католицькою церквою. Українці розуміли, що колиб Полякам удалося зробити один пролом у правах української церкви, то сей пролом бувби лишень початком дальшого далання, яке скінчилобися тим, що вся будова української церкви булаби знищена з великою шкодою для українського народа.

Український народ боровся завзято проти польських заходів латинщити українську католицьку церкву, але він не звертався проти римської церковної влади тому, бо до сього часу римська ґєрархія в сих заходах не виступала. Доперва за послідних 20 літ пішли й від Риму такі заходи. Зроблено тут заходи в справі скасованя загарантованого української церкві права мати жонатих священників, в справі календаря, Миропомазання і т. д.

З огляду на те, що тепер за заходами Поляків знищити українську католицьку церкву стануда римська столиця, українські католики мусять тепер забрати слово.

Зміна й зірвание унії.

Як усяка згода, так і унія, не мусить бути вічно така сама. Як усяку згоду, так і унію можна зміняти в одній або другій точці, але зміняти тих точок не має права одна сторона, не питаючися другої. Коли котра сторона се робить, то тим самим вона показуе, що вона згоди не признае, що унії там нема.

Коли римська столиця хоче завести в українській католицькій церкві латинську мову, то про се вона мае питатися згоди української католицької церкви. Коли вона хоче завести Миропомазание після латинського обряду, то вона мае питатися о згоду нашу церкву. Коли вона хоче завести новий календар, то вона мае питатися про згоду нашу церкву. Про зміну всякого права, яке нашій церкві запоручено при нагоді приступлення до унії, мається римська столиця питати нашу церкву. Всяка реформа, зроблена без згоди нашої є нарушенем наших прав.

Унію заключив Рим з українською церквою як рівний з рівними. Без згоди Риму ми не можемо відкидатися від признання якоїсь догми римської церкви. Якби ми відкинули якусь догму, приміром, не хотіли признати непомилности римського папи, то тоді римська столиця слушно сказалаби, що в сей спосіб ми ломимо свою угоду, зриваемо унію з Римом.

Унію заключила українська церква з Римом як рівний з рівним, і тому Рим не може самовільно ламати своїх зобовязань супроти нас. Нарушенне прав української католицькій церкви римською столицею є тихим признанием зі сторони Риму, що він унії не признае, що він її ламае.

Отсе ми мусимо сказати Риимови ясно й отверто. Закривати сього не можна, бо се може справу відволікти, але не розвязати.

Сказати се мають передовсім українські католики, священики й вірні. Сказати се мусять не лишень в оборони своеі церкви, але й в оборони свого українського народа. Українські католики мусять виступити в обороні національної відрубности на релігійним поли, яку тепер Поляки в інтересі польонізації хочуть затерти при помочи римської столиці. Коли українські католицькі священики й вірні заявлять римській столиці твердо, що всяке нарушенне своїх прав у церкві вони вважають нарушенем умов, тоді й римська столиця буде мусіти инакше дивитися на протести проти конкордату й целібату. Колиж римська столиця мимо сього буде далі переводити під польським диктатом потрібні Варшаві зміни, тоді нам стане ясно, з ким вона звязалася, і тоді нам не треба буде собі совісти клопотати, що ми поломимо згоду, яку друга сторона вже передтим поломала.

Священик.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ

„УКРАЇНСЬКОГО МУЗИКАЛЬНОГО ТРІЯ"

Михайло Зазуляк, баритон; Орест Турковський, скрипак; п-на Марія Савіцька, піяністка-акомпаністка.

відбудеться

В СУБОТУ, ДНЯ 25-ГО ВЕРЕСНЯ, 1926 РОКУ

В УКР. НАРОД. ДОМІ, 212-216 FULTON STAREET, ELIZABETH, N. J.

Початок о 8-ій годині вечером.

Вступ: 75 і 50 центів; шкільна дітвора 15 центів.

221-22 Проситься Дорогих Родимців о численну участь.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

УКР. ТОВ. „ВІЛЬНІ КОЗАКИ МІСТА ЛЬВОВА"

уряджує

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 25-ГО ВЕРЕСНЯ, 1926 РОКУ

В УКР. НАР. ДОМІ, 217 E. 6th Street, NEW YORK, N. Y.

Початок о год. 8. вечером. Вступ 50 центів.

221-22 Проситься о як найчисленнійшу участь. **Комітет.**

ПОЗІР! ФІЛАДЕЛФІЯ І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ПРИХОДІТЬ ВСІ НА

„КАРНАВАЛ"

В церковний огород на 4th St., & Fairmount Ave., в пятницю і суботу, September 24, 25.

ЦЕРКОВНИЙ КОМІТЕТ.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ СІЧИ ІМ. Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ, ЖІНОЧОЇ СІЧИ ІМ. О. БЕСАРАБОВОЇ Й ПРИ СПІВУЧАСТИ УКР. НАЦ. ТОВАРИСТВ В НЮ ЙОРКУ:

1) Бр. св. Андрія, 2) Тов. Вільність в Америці, 3) Бр. св. Володимира, 4) Тов. Згода з Вестчестер, 5) Тов. Зоря, 6) Тов. Запорожська Січ, 7) Запорожська Січ з Лонг Айленд, 8) Тов. Козаки міста Львова, 9) Тов. Любов, 10) Ліга Горожан, 11) Тов. Льва з Бронкс, 12) Бр. св. Михаіла, 13) Бр. св. Йосафата, 14) Жіноча Громада, 15) Жіноча Поміч, 16) Тов. Жеребецька Любов, 17) Тов. Просвіта, 18) Тов. Сналат, 19) Союз Українок в Америці, 20) Тов. Теребовельська Поміч, 21) Відія 204 У. Н. Союза, 22) Укр. Нар. Дім, 23) Укр. гр.-кат. Церков св. Юра, 24) Укр. Школа Ню Йорк, 25) Укр. Школа з Бронкс, 26) Укр. Товариський Клюб, 27) Український Хор, 28) Укр. Демократичний Клюб, 29) Укр. Православна Громада

уряджується

в десятилітну річницю смерти Українського Каменяра

ІВАНА ФРАНКА

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ВЕРЕСНЯ, 1926 РОКУ

Початок о годині 8-ій вечером.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 East 6th Street, New York City.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ.

І. ЧАСТЬ:

1. а) Слава йому, слава, И. Сеница—М. Лисейко ..... Український Хор
б) Гей не дивуйтесь, И. Сеница—М. Лисейко ..... Український Хор
2. Святочна промова ..... п. Др. Л. Мишута
3. а) Ой Дніпре мій, Дніпре, баритонове соло ..... п. Ділов
б) Мені однаково, баритонове соло ..... п. Ділов
4. Concerto in A minor, Accoliay, скрипкове соло ..... п. В. Гуца
5. Як почуєш в ночи, Франко—Січинський, сопр. соло ..... п. Е. Корнат
6. „Не ти бродиш", (з опери „Вія"), дует ..... пп. Ділов—Бобрів
7. „Каменярі", Франко, декламація ..... п. Ляховнч
8. „Люблю дивитися", Кониський—Нежанковський, дует .....
..... пп. Е. Корнат—А. Ольшевська

ІІ. ЧАСТЬ:

9. а) „Кровава луна" ..... Український Хор
б) „Ой зійшла зоря" ..... Український Хор
(Баритонове соло п. Гр. Шустикевич).
10. Premier Solo der Concerty, скрипкове соло ..... п. В. Кернцький
11. „Вічний Революціонер", Франко, квартет .....
..... пп. Е. Корнат, А. Ольшевська, Ділов, Бобрів
12. By L. Sanza, скрипковий дует ..... пп. В. Гуца і В. Кернцький
13. а) „Я сегодня щось дуже сумую", теноровe соло ..... п. Бобрів
б) „Ой у гаю, гаю, вітру не маю", теноровe соло .....
14. „Коли розлучається двоє", дует ..... пп. Е. Корнат і Ділов
15. „Розвивайся лозо борзо", Франко—Ярославенко .... Український Хор

Дірігент хору п. Т. Онуфрик.

Того дня відбудеться ПАНАХИДА по бл. п. Іванови Франкови в укр. гр.-кат. церкві св. Юра на 7-ій улиці в Ню Йорку, зі слідуючим порядком: о год. 10-тій рано збереться всі Товариства і Братства з прапорами в Укр. Нар. Домі на 6-тій ул. Звідтам всі вирушать походом да церкви. По панахиді всі зійдуться знова до Укр. Нар. Дому на святочну академію. На тій академії будуть промовляти гр. О. Ревюк і В. Кедровський.

Проситься всіх Українців міста Ню Йорку і околиці взяти як найчисленійшу участь і тим дати доказ своєї солідарности.

222-23 **КОМІТЕТ.**

ЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ В ДОЛЯРАХ

ПАШПОРТИ — КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ВСІЛЯКОГО РОДА.

КУПНО І ПРОДАЖ ДОМІВ В ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ, КОНТРАКТИ КРАЄВІ І АМЕРИКАНСЬКІ

АСЕКУРАЦІЯ ДОМІВ І МЕБЛІВ ВІД ОГНЮ

Хто має до полагодження котру в наведених справ, нехай особисто або писемно вголоситься до якнаїпізнійше перед війни правдиве українські канцелярії нотаріальної:

T. J. HRYCEY & CO.

329 SOUTH FOURTH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Bell Phone: Lombard 28-53

ДАРОМ! — ВЕЛИКЕ ЗЕРКАЛО! — ДАРОМ!

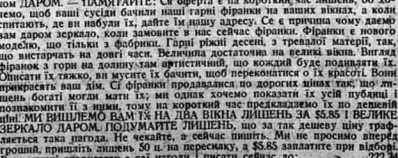

ГАРНІ ФІРАНКИ НА ДВА ВІКНА.

ПАНІ: Подивляючи нагода для Вас набути велике цінне зеркало цілком даром. Гарні рамки, золочені. Величина кождого гарні образки. Се зеркало на стіні вашої хати приздобить кімнату так, що кождий позавидуе вам. Купити таке зеркало, треба богато заплатити. Ми однак дамо вам його цілком ДАРОМ. ПАМЯТАЙТЕ: Ся оферта е на короткий час лишень, бо хочемо, щоб наші сусіди бачили наші гарні фіранки на наших вікнах, а коли спитають, де ви набули їх, дайте їм нашу адресу. Се е причина чому даемо вам даром зеркало, коли замовите в нас сейчас фіранки. Фіранки е нового моделю, що тільки з фабрики. Гарні ріжні десени, з тревалої матерії, так, що вистарчать на довгі часи. Величина фіранок на велики вікна. Вигляд фіранок з гори на долину дуже артистичний, що кождий буде подивляти їх. Описати їх тяжко, ви мусите їх бачити, щоб переконатися о їх красоті. Вони прикрасять ваш дім. Сі фіранки продавалися по дорогих цінах так, що лишень богаті могли мати їх; ми однак хочемо показати їх усій публиці і познакомите її з ними, тому на короткий час предкладаемо їх по дешевій цині! МИ ВИШЛЕМО ВАМ ІХ НА ДВА ВІКНА ЛИШЕНЬ ЗА $5.85 І ВЕЛИКЕ ЗЕРКАЛО ДАРОМ. ПОДУМАЙТЕ ЛИШЕНЬ, що за так дешеву ціну трафляється така нагода. Не чекайте, а сейчас пишіть. Ми не просимо вперед гроший, прицаліть лишень 50 ц. на пересилку, а $5.85 заплатите при відборі. Ви повинні скористати з сеї нагоди і писати сейчас до: 222,34

WALTERS SPECIALTY CO.
1217 N. PAULINA STREET, Dept. 9, CHICAGO, ILL.

БАНКИТИР УМЕР

комедія з сільського життя на три дії.

виступае в сій штуці 14. осіб. — Ціна 35 центів.

Замовлення слати до книгарні „Свобода".

„СВОБОДА", 82 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НАРОДН. КОМІСАРІЯТ РОБІТНИЧЕ-СЕЛЯНСЬКОЇ ІНСПЕКЦІЇ ПРО УКРАЇНІЗАЦІЮ.

—o—

Нар. Ком. Роб.-Сел. Інспекції провів обслідування українізації радапарату. За даними обслідування до серпня 1925 року українізація радапарату провадилась досить мляво. Пляномірну й успішну українізацію почато лише з вересня 1925 року після видання другого декрету ВУЦВК-у. З того часу українізація дала певні наслідки. На 1-е травня 1926 року по Наркоматах засвоїло українську мову 60.4% співробітників.

Діловодство українізовано по Наркоматах пересічно на 82.7%. Найслабше діловодство українізовано в Наркомфіні, Наркомвнусправ, Наркомторзі та Наркомляхів. По центральних господарчих установах діловодство українізовано пересічно на 55%. Українізація по округах становить 85%. Українізацію низового-районного та сільського апарату проведено на 100%, не тільки формально, але й по суті.

Вважаючи на те, що деякі господарчі установи не виконують декрету ВУЦВК-у і Раднаркому що до організації курсів ліквідації української неписьменности серед співробітників апарату, окружним комісіям в справі українізації запропоновано вжити рішучих заходів до організації цих курсів і винних притягти до відповідальности.

Для більшого успіху українізації радапарату всім центральним установам запропоновано надсилати до периферії все листування виключно українською мовою, за винятком районів нацменшостей та їх організацій. Керовникам загально-союзних установ запропоновано провадити листування з українськими установами виключно українською мовою.

СЕКРЕТАРІЯТ ЦКК КП(Б)У ПРО УКРАЇНІЗАЦІЮ РАДАПАРАТУ.

Секретаріят Центральної Контрольної Комісії заслухав доповідь про обслідування українізації радянського апарату і прийняв постанову, в якій відзначає, що заходи в справі українізації радянського апарату за останній рік дали чималі наслідки.

Разом з тим відзначено, що всеж у де-яких госп. установах та організаціях не виконують декрет ВУЦВК та Раднаркому щодо організації українських курсів ліквідації української неписьменности співробітників.

ЦКК дала директиву поглибити українізацію радянського апарату, вжити рішучих заходів щодо організації в усіх установах курсів ліквідації української неписьменности. Віддомчим комісіям для українізації пропонується терміново перевірити знання української мови і притягти до суду тих, хто не виконав декрета про українізацію.

Керовникам найвідсталіших установ пропонується рішуче збільшити темп українізації.

Наркомосвіті пропонується збільшити темп українізації вищих шкіл, профшкіл, забезпечити їх українською літературою, підручниками.

Ухвалено просити відповідні інстанції забезпечити адміністративно-національні одиниці потрібними робітниками, а також вжити заходів щодо збільшення культурного обслідування нацменшостей.

У лікаря.

— Пане доктор, що мені робити з безсонницею?

— Не йдіть, пані, голодною спати.

— Алеж тамтого разу ви мені веліли нічого не їсти.

— Коли це було?

— Минулого тижня.

— Пані, чи ви знаете, який кольосальний поступ від того часу зробила медицина?

ПОЗІР! — НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.!

ЗАХОДОМ УКР. РОБ. ДІТОЧОЇ ШКОЛИ

ПРИ СПІВУЧАСТІ АМАТ. КРУЖКА

відбудеться представление оперетку в трьох діях під назвою

ПТАШКА ЩАСТЯ

або „ЯНКО В РАЮ"

В СУБОТУ, 25. ВЕРЕСНЯ 1926

В УКР. РОБІТНИЧІМ ДОМІ

222 Lafayette St., New Haven, Conn.

Початок точно о год. 8-ій вечером.

Вступ 40 центів.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ!

Весь дохід призначений на школу.

Запрошуємо всіх Українців в Нью Гейвен прибути на представление, де гарно забавимось і тим самим піддержимо свою рідну школу.

221-22 Комітет.

ПОЗІР! АНСОНІЯ, ДЕРБІ, НЮ ГЕЙВЕН, БРІДЖПОРТ, СЕЙМОР, САВТПОРТ І ОКОЛИЦІ!

Заходом злучених українських Товариств, Братств і Сестрицтв з Ансонії, Дерби і Сеймор, Конн., і цілого українського загалу,

— устроюється —

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

в память 10-літніх роковин смерти ІВАНА ФРАНКА

В НЕДІЛЮ, 26. ВЕРЕСНЯ 1926

В ANSONIA OPERA HOUSE

при Main Street, Ansonia, Conn.

при участи українського артиста гр. МИХ. ЗАЗУЛЯКА з Нью Йорку, як рівнож укр. ансонійського хору під дирігентурою гр. Р. Гвоздевича.

Реферат виголосить гр. Р. СЛОБОДЯН

Початок точно о 3-тій годині попол.

Вступ 75 і 50 цент.; для шкільних дітий понад 10 літ 15 цент.

Чистий дохід з концерту призначений на будову памятника І. Франка.

Проситься всіх Українців о численну участь. 218,20,2

Комітет.

МИТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Отсим подається до відома всім членам і членкиням Тов. Вільних Козаків, від. 116, що місячний мітінг відбудеться в неділю, дня 26. вересня, о годині 2-ій пополудни під ч. 839 South Broad Street. На порядку дневнім справа Сиротинця. Кождий член і членкиня неахй принесуть по долярови на Сиротинець. Довгуючі члени неахй вирівнають свої залеглости; в противнім разі будуть суспендовані. Рівнож повідомляється, що мітінг в місяци жовтни відбудеться 1-ша неділя по першім. Так буде аж до нового року. Уряд просить не забувати. Кождий член нехай старається о нового кандидата до козацького коша. Тепер пора і нагода. Вечері великі — тільки для Братьса Союза всі враз. — Олекса Михальчишин, предс.; Петро Беркита, кас.; Павло Стадник, секр.

ФАРМИ!

ПО ПРИЧИНІ ПОТОВЧЕННЯ му шину продати фарму 92 акрів, чорна земля коло стейтової дороги, під мігі 3 стацій, школа на місци, український склеп, 2 милі до фабричного міста, добрі будинки, 24 штук худоби, 3 коней, 18 безрог, 20 гусий, стадо курий і качок, вся машинерія. Голоситися до: 222-24

JACOB CMAJLO,

F. R. D. No. 1, Durhamville, N. Y.

ФАРМА на продаж, 300 акрів, 10 кімнат дім, дві стодоли і другі забудования, 100 акрів орної земді, решта ліс і пасовиско. Ціна $3,000, готівкою $1000, решта на сплати.

Фарма 7 акрів за $900; $450 готівкою, а решта на сплати. 5 кімнат дім, стодола, курник, 5 минут ходу до стації і міста.

Фарма 182 акрів за $2,400, сам ліс варта більше. Пишіть по каталог, маю більше фарм. 216-25

R. B. MAYNARD,

CENTERVILLE, PA.

$450 ГОТІВКИ.

Се все, що потребуєте, аби купити дорост від властителя новий одноформілійний дім з всіма уліпшеннями, оригінальне, лота 50х100, ціна $4,750, решта як рент. Блок до трамваю, школи, озера в парку де можна безплатно купатися, 5 хвиль до фабрик і кравецьких заводів, де все повно роботи. В місци і в 3 околичних містах все забудовується, 35 хвиль до Нью Йорку. Властитель MACDONALD, 206 Broadway, Room 244, New York City. 222-34

НА ПРОДАЖ У WARREN, OHIO.

80-акрова фарма; дуже урожайна, близько міста, при цементовій дорозі, 9 кімнат дім, висше 200 дерен овочевих і всі знаряди фармерські. Дуже дешево.

25-акрова фарма, 6 миль від міста Warren, 6 кімнат дім, пивниці, 100 овочевих дерен. Ціна дуже приступна.

40-акрова фарма, вправ з фармерськими знаряддями, 4 коні і дріб, 6 кімнат дім і инші будинки. Ціна $4,500.

Також маю инші доми в місті Warren і околиці. Вода, електрика, газ. Ціни дуже приступні.

Голосіться, свій до свого Українця, листовно або приїжджайте самі, а не вірте тим, що волочаться по вашим пайбі і обіцяють Вам Free ticket, той Free ticket Ви йому платите, а не ви. Вам. Приїжджайте або пишіть на адресу: 222-25

Mr. ANDREW BARNA,

36 Main Street, Warren, Ohio

ЯК ХОЧЕТЕ КУПИТИ АБО ПРОДАТИ дім, бізнес або фарму, як хочете пересилати гроші до України до своїх кревних або знайомих якнебудь краєвку справу, так прошу удатися до WALTER KOSTETSKI & CO., Inc., Business & Real Estate Broker, 4309 Germantown Ave., Philadelphia, Pa.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВІ.

6

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірки на край з рамени Січовиків.

На вічу, яке відбулося дня 12-го вересня заходом української православної громади в Нью Йорку, зібрали членї Січи ім. Б. Хмельницького й членї Чорноморської Січи $22.30, які призначено на політичних вязнів.

Знова на пікніку Чорноморської Січи, який відбувся дня 13. червня, зібрано $21.00, які призначено рівнож на політичних вязнів у краю.

А на весілю членкині Чорноморської Січи п. Павліни Меркун зібрано! $9.00 на потреби Рідної Школи.

Разом зібрано $52.30, які вислано до Обєднання в Филадельфії для висилки до краю.

Як бачимо, в нюйоркських Січовиків нема такої нагоди, яка не була би використана для добра визвольної боротьби. Так водилося у нас досі, так і буде далі.

І. Гриник, М. Близнак.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Не забуваємо і за церкви в краю.

Діставши листа з краю о помічі для укр. кат. церкви в селі Блюдники в станиславівськім повіті, місцеві громадяне Гавриіл Савчук і Михайло Гейзар занялися збіркою на ту ціль і зібрали $50.75, які дня 13. вересня відослано до краю на руки церковного комітету.

Михайло Довгий.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на Народний Дім в Староміщині.

З рамени комітету збірки на Народний Дім в Староміщині, повіт Скалат, подається звіт про другу збірку. Зложили жертви слідуючі особи:

Іван Хитрик $12.00; Андрій Мовчанюк і Стефан Перчишин Якова по $10.00; Гнат Когут, Микола Пбкотило, Стефан Перчишин Миколи, Дмитро Когут, Давид Гросс, Михайло Крушницький, Михаїл Раханський, Василь Фурик, Семко Худик, Михаїл Малярчук, Петро Когут, Юстин Гурин, Микола Гурин, Вулька Когут, Йоанна Когут, Іван Перчишин Федя, Михаїл Перчишин, Кароліна Шевчук, Василь Гавришків, Андрій Бойко, Тимко Мілецшук, Касиян Гуральний, Андрій Водюк, Михаїл Самборський, Іван Гречак, Андрій Сомза і Іван Сокіл по $5.00; Семен Даньків $3.00; Андрій Мілецшук, Павло Чирий і Войтко Гуменюк по $2.00; Стефан Підгурський, Іван Ковальчук, Іван Ботюк, Микола Покотило з Гори, Іван Назар, Тимко Лемчук; Іван Дацюк, Петро Ковальчук, Іван Гришишин, Іван Підгірний, Антін Табака, Дмитро Костецький і Дора Гуменюк по $1.00.

Всіх грошей з другої збірки було $189.00, котрі передано через пашю Т. Соколову до краю і були доручені комітетови Читальні в Староміщині, на що одержали ми посвідку від комітету.

Разом всіх грошей зібрано:

Передом зібрано $238.00
Теперішня збірка 189.00

Разом зібрано $427.00

Посилка сих грошей виносить $9.00. Комітет Читальні отримав в той спосіб чистих грошей $418.00.

ЗА КОМІТЕТ:

Іван Гречак. Іван Сокіл.

Письмо, яке ми одержали з краю, звучить:

Видія Читальні „Просвіти" в Староміщині — до Комітету збірки будови Народного Дому в Староміщині. На руки п. Івана Сокола в Нью Йорку.

Дорогі Приятелі!

Дякуємо всім жертводавцям за так щедрі датки на будову Народного Дому, котрі ми одержали від пані Соколової дня 19. липня 1926 в квоті 189 долярів. По одержанню сих грошей сейчас закуплено 9 кг. бляхи, за котру заплачено $132, бляхарови за побитте даху і рурин $10, за дошки на повалу і підлаше $25, то є разом $167, а позісталих $22 лишилось для мулярів.

До укінчення сего дому ним богато еще потрібно, як самі пані Соколова наочно переконались, але вже не маємо смілости Вас, дорогі приятелі, просити о поміч.

В короткім часі пришлемо Вам знимку з Народного Дому і заразом рахунок з цілої будови, то є кілько коштує камінь, цегла, дерево, мулярі і майстри.

На Ваше жадание всіх тих жертводавців помістимо на таблиці за склом на виднім місци в салі.

Дякуємо Вам еще раз за так щедрі датки, оставайте всі здорові і не забувайте, дорогі приятелі, на патріотичне діло.

ЗА ВИДІЛ:

Григ. Мотика, голова; **Стефан Максимів**, касіер; **Мих. Хам**, секретар; **Никифор Перчишин.**

БІНГЕМПТОН, Н. Й.

Збірка на Рідну Школу.

І в нашій місцевости знайшлася горстка свідомих одиниць, які прийшли до переконання, що треба розпочати живійшу акцію для допомоги нашим братам в рідним краю в їх боротьбі з ляцьким окупантом.

Завязався рівнож комітет, який поставив собі за ціль роздобути фонди на поміч Рідній Школі в краю. До того комітету вибрано слідуючих: М. Гулячок, О. Смик і Н. Коцан.

На разі зробили ми мале підприємство, з якого дохід чистий виносив $26.65 і ту суму вислали ми на допомогу Рідній Школі.

Хай та мала жертва буде добрим початком до великого діла, до великої народної праці, яке не повинна минати і нашої громади.

М. Гулячок з 21. від. У. Н. С.

МАЛИЯ ФІЛЬВАРОК в Галичині на продаж. Подільскої земді 9-cent Фундичних кольо Теріополя, почта і зелізнича стація в місці, на продаж 60 моргів поля в одним кавалку, чорнозем. Василик до кількох літ відробить весь вложений капітал. Ціна $9,300. Голоситись до СВОБОДИ, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 209-12

ДРИЗД ВЕЛИКОГО СИЛАЧА УКРАЇНИ — НЕПОБОРИМИЙ СВІТОВИЙ ШАМПІОН БОРБИ АЛЕКСАНДЕР ГАРКАВЕНКО.

На кораблі Маджестик приїхав з Франції відомий український силач А. Гаркавенко: За послідні два роки Гарказенко брав участь в борбі в слідуючих краях: Сербія, Болгарія, Австрія, Франція, Німеччина і Польща, де він одержав перші нагороди і ніхто не міг його побороти. Найбільший успіх мав він у Варшаві, де він поборов всіх борців (43-ох) і виграв шампіонат з титулом шампіона всеї Европи 1926 р.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

ІВАН ФРАНКО.

ІВАН ВИШЕНСЬКИЙ

ПОЕМА.

(5)

(Докінчення).

XII.

Вечеріє. Наче сизий
Килим тінь лягла на море,
А зпоза гори промінне
Скісно в морі порина.

Золотистий шлях простягся
Від тих морських хвиль рухли- [вих
До верха гори Афона. —
Під скалою море гра.

У печері в самім вході
Згорблений сидить пустинник
І письмо раз-враз читає
І слезами полива.

„Слухай, рідна Україна,
Стара мати-жалібниця
Голосом плачливим кличе
Свое любее дитя".

„Любее, нема що мовить!
Що в найтяжшую годину,
В непрозору, лютую скруту
Свою матір покида!

„Що в заспілленім безумнім
Сам лише спастися хоче,
А братів трівожних, бідних
Без поради покида!

„І якеж ти маеш право,
Черепино недобита,
Про свое спасенне дбати
Там, де гине міліон?

„Ні забув слова Христові:
„Добрий пастир власну душу
Віддає за свое стадо?"
Ти хиба не пастир їх?

„Чи забув слова Христові:
„Хто рече: Кохаю Бога,
А не поратуе брата,
Той брехню на душу взяв".

„Аджеж за всі душі тії,
Що там падуть у зневірі.
А ти-б піддержав їх — в тебе
Бор рахунку зажада.

„Аджеж ті твої черпечі
Горді мрії про спасенне
Тут далеко від покуси, —
Сеж покуса, гріх тяжкий.

„Се не божий шлях верстаеш,
А діявольови служиш,
Майстру гордощів, що Богу
Рівним бути забажав.

„Се не Божий шлях! Таж навіть
Як би в рай ти так дістався.
А твій рідний край і люд твій
На загибіль би пішов, —

Аджеж рай тоді для тебе
Пеклом стане! Сама думка:
„Я міг їх поратувати"
Тобі з неба зробить ад!"

І смертельная трівога
Сціпила старече серце
І заперла дух у груди,
Зимний піт лице покрив.

Він зирнув на сине море,
Де рубцем золотоканим
Зарисовувався обрис
Від Афонської гори,

Глянь, з Афоиської затоки
Звільна барка випливае
Із отіненого плаю
Ген на сонящий біжить.

Турчин баркою кермуе,
В барці контуші козацькі
І шапки червоноверхі, —
Бризька золото з весел.

Ах, післанці з України!
В старця серце стрепенулось,
І в трівозі і в нестямі
Худі руки він простяг.

„Стійте! Стійте! Заверніться!
Я живу ще! По старому
Ще кохаю Україну,
Решту ій життя віддам!

„Стійте! Стійте! Заверніться!"
Та дарма! Не чують крику.
І по хвилях золотистих
Барка геть плине й пливе.

І ломае руки старець,
І болюче серце тисне,
І перед хрестом на камінь
Він кидається лицем.

„О Розпятий! Ти-ж лишив [нам
Заповіт отой найвисший:
Своего ближнього любити,
За рідню житте віддать!

„О Розпятий! Глянь на мене!
О, не дай мені пропасти
У безодні мук, розпуки,
У зневірі глибині!

„Дай мені братів любити
І для них житте віддати!
Дай мені ще раз поглянуть
На свій любий, рідний край!

„Глянь, отсе остатня нитка,
Що мене тягла до праці!
О, не дай же її порваться!
Заверни її сюди!

„О, зішли противний вітер!
Підійми грізную хвилю!
Або дай мені злетіти,
Мов пташині зі скали!

„Ти-ж благий, всемогущий!
О, коли моя молитва
І моє мовчанне й труди
І всі подвиги й весь піст

„Мали хоч зерно заслуги,
Хоч пилиночку значіння, —
То я радо, о Розпятий,
Все без жалощів віддам.

„Все віддам; готов, як грішник
Вічно у смолі кипіти, —
Лиш тепер зроби для мене
Чудо: барку заверни!

„Або дай мені до неї
Рідси тпахом долетіти,
Або збігти мов по кладці,
По промінню золотім.

„Ох, так Ти малим ще бувши,
Бігав з храма по промінню,
І по морі серед бурі
Мов по суші Ти ходив.

„Дай, о дай мені се чудо!
Лиш одно, на сю хвилину!
Не лишай мене в розпуці,
Мов стрівожене дитя!"

Так молився Іван Вишенський,
Хрест що сили тис до груди, —
І нараз почув, як дивна
Пільга біль його втиша.

Легко, легко так зробилось,
Щезла дикая трівога,
Ясна певність розлилася
У обновленій душі.

Ясна певність, що послухав
Бог отсе його благання,
Що настала хвиля чуда, —
Просвітління наділило.

Те, чого він жадав так довго,
Обдало його, мов легіт,
Мов гармонія безмежна,
Райські пахощі святі.

І він радісно піднявся
І перехрестився тричі
І благословив промінний
Шлях, що скісно в море йшов.

Він нічого вже не бачив,
Тілько шлях той золотистий
І ту барку ген на морі, —
І ступив — і тихо щез.

А в печері пустельницькій
Тілько білий хрест лишився,
Мов скелет всіх мрій, ілюзій, [зій, —
І невпинний моря шум.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЛЯКО-УЧИТЕЛЬ перебуваючий на одній з перворядних укр. кат. парохій, знаний своїми публичними виступами, бажавби перенестись на побіч спокійну парохію. П. П. Дякучителя, котрі бажалиб замінь зволять написати до D. Y., c/o SVOBODA, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 218-23

ПОШУКУЮ свого мужа Михайла Сеніва з села Липовиці, пов. Долина, Буковина, котрий лишив мене з двома дітьми ще в 1923 році без причини і не дає о собі знати. Хтоб про него знав і подасть мені його адресу, дістане нагороди $10.00. Писати на адресу: ANASTAZIA SENIW, 315 — 6th Ave., Woodlawn, Pa. 222-5

На продаж грошерия, делікатесси і кенди штор разом в місци наші люди. Спродам дешево, або прийму спільника, причина: заболато роботи для одного. Голоситися під ч.: 610 E. 14 St., New York, N. Y.

ДО ВИНАЙМУ салун, на розі, 9 кімнат і штор, в добрій секції бізнесовій, нема компетиції близько, добрий дім, вся вигода в домі, рент уміркований. WALTER KOSTETSKI & CO., Inc., Business & Real Estate Broker, 4309 Germantown Ave., Philadelphia, Pa. 218-23

КАРТИ ДО ГРАННЯ.

Можна пізнавати їх з заду і переду. Знаки механічні, легкі до пізнання, скоро можна чавичитися їх пізнавати. Ціна: 1 пачка $2.00; 2 пачки $3.00; 1 тузин $14.00. 221-26

CAPITOL ART CO.,

Box 151, Ft. Wayne, Ind.

КОЛИ ХОЧЕТЕ БУТИ

ЗНАМЕНИТИМ МАГІКОМ, знати магічні тайни, під якою планетою ви родилися, яке вам чекає щастє, пишіть по Астрономічний гороскоп, магічну болю, залучивши 4 ц. марками до: 18-

IDEAL MAIL ORDER HOUSE,

801 — 45th St., Brooklyn, N. Y.

Established 1920

СКЛАД НАЙЛУЧШОГО 100% ПІРЯ

Гусяче правдиве, імпортоване і власного виробу — пір'є, дерте, пілє і мох, начаче пілє і мох, — готові подушки власного виробу; DMC нитки; стемпований ірчик; срібло Roger's; сподне полотна на покривала; капи; рожанї і много иншых річей до домового ужитку. — Все найліпшої якости і гарантоване. Пишіть по безплатний інтересований каталог до: 199-

THE LIBERTY MDSE SALES CO.,

P. O. Box 152, Sta. D., New York City.

ВПИШІТЬСЯ

ДО

УКРАЇНСЬКОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ШКОЛИ

НАУКА БЕЗПЛАТНА

почтою за зворотом коштів пересилки.

ГОЛОСІТЬСЯ СЕЙЧАС.

Адреса:

UKRAINIAN COMMERCIAL SCHOOL,

1434 N. Leamington Avenue,

CHICAGO, ILL.

СТІННІ КАЛЄНДАРІ 1927 на рік

Поверх 100 ріжнородних календарів на 1927 рік. Календаріюм друкованих в двох кращих, свята означені, пости, загальниці і другі пригоди календарські. Календарі продаються по гуртовій ціні (wholesale) і вроздрібно. Пишіть по повний спис і опис календарів. За надісланим $4.00 вишлемо 25 штук оказових, щобисте оглянули, за описи більше замовили. Бінесменам друкуємо їх оголошення на календарях. 216—

Всі замовлення посилайте на адресу:

KULYNITCH PRINTING CO.

418 E. 9th ST., NEW YORK, N. Y.

ДОМИ—ФАРМИ

НА ПРОДАЖ АБО В ЗАМІНУ:

1827 Брунер, 9 покоїв	5.200.00
4527 N 18-та, 6 пок. і горн ..	6.500.00
2817 Белорад, 7 пок., к. вода	5.500.00
1819 Каюга, 6 пок., порч ...	6.200.00
45 акрів комплєтна фіра, великий інвентар, гарний сад, добрі будинки	9.000.00
55 акрів дуже доброї землі, великий інвентар, збір великий	8.000.00
70 акрів, панська, дуже гарна околиця	11.000.00

Много иншых домів великих і малих, також ріжних фарм на продаж або заміну.

ДАЄМО СКОРУ ЧЕСНУ УСЛУГУ, ЩО Є ЛУЧША ГАРАНТІЯ, ЧИМ МАЄТОК КРУКА.

V. BOHACHEVSKI,

Real Estate Broker

4233 Germantown Ave., Phila. Pa.

ЮЛІЯ ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

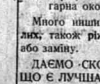

ВИКОНУЄ КЕРНІЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.

128 E. 7th ST., NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 2563